

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

Aguecheek pri Župančiču Bledica. Muret-Sanders prevaja einfältiger Vielfresser, etwa Wackelkiefer in izrecno označa Schleglov Bleichenwang kot napačen. — Bledica bi se strahopetec sicer zmiselno lahko imenoval, saj pravi kompanjon Tobija o njem, da nima v jetrih toliko krvi, kar bi muha na nogi odnesla. — Župančič je torej vzel to stran osebe.

Župančičev prevod sploh ni prevod besed, ampak transpozicija značajev in dejanj v tako slovensko obliko, da Slovenec občuti Shakespearja v njegovi naturi. In to je edino pravilno pojmovanje vsakega prevoda. Razdobje, ki loči že moderne Angleže od »Merry Old England«, je prineslo toliko izprememb, da prikrajajo tudi oni Shakespearja za sodobno vprizoritev. Toliko bolj velja to za nas, ki smo ločeni od originala po času in prostoru. In v tem oziru se mora Župančiču priznati, da ima najfinejši takt v presajanju originala, pred katerim goji, kakor se vidi iz vseh partij, vse potrebno spoštovanje ter ga z uporabo vsega aparata avtokritično obvladuje.

Shakespeare se v tej igri pokaže tudi z druge strani. Dejanje je že pri kraju, oba para srečna, vse odpuščeno, vsi se pripravljajo na praznovanje poroke, le eden, ki hodi s težkimi mislimi nalahko pod tem božjim solncem — pavliha zapoje v slovo prav posebno, ki je poročna svoje vrste in kaže slike drugo plat:

Pa ko sem oženil se, zbogom mir.

— — — — —

V tej pesmi z refrenom »Saj dež dežuje sleherni dan« je Župančič izredno zadel notranji Shakespearjev ritem: odpuščanje človeka, ki ima moč, da bi drobil svet, pa se skloni pred njim kakor otrok. — Usoda drugih je usoda njegova. —

A great while ago the world begun,
With hey, ho, the wind and the rain: —
But that's all one, our play is done,
And we'll strive to please you every day.

Ta svet je star in je močan —
hej ho, kaj mi dež in vihar! —
a kaj nam to! Komad je končan —
mi vam radi bi ugajali sleherni dan.

Komedija je bila za vas in zame.

Dr. Matej Šmalc.

Ivan Albreht, Prisluskovanje. Ljubljana 1926. Založba »Vigred«, 55 str.

Trideset drobnih pesmi, ki jih je Ivan Albreht zbral v svojo drugo pesniško zbirko, ni obilna žetev. Čemu je dal avtor zbirki naslov »Prisluskovanje«, ni jasno, kakor je tudi motto, ki stoji na čelu knjižice, precej neizrazit:

O, večnost, večnost... Srce čaka,
ko dete v temi se boji...
Umrlo bi, a vendar plaka
in je veselo, da živi.

Ta »motto« je natisnjen potem še enkrat kot zadnja kitica pesmi »Zasidran v svoje skrite sanje...«

Knjižica je razdeljena na tri oddelke. V prvem oddelku »Spotoma« so razmišljanja o življenju, smrti, o samem sebi, o večnosti. Toda meditiranje ni najjačja stran Albrehtova; preveč ostaja na površju, premalo sega v globine, v žarko osrčje misli. Albreht rad govori v poljasnih, zastrtih tonih, v kakršnih je bil pred vojno mojster Francoz Maeterlinck, zlasti pa Ivan

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

Cankar v zadnjih letih svojega življenja. A Albrehtovo čuvstvovanje je premalo emocionalno, da bi razgibalo srce. Tak plah, pridržan izraz zahteva velikega in originalnega umetnika kot je bil Cankar. Albrehtov verz pa ni dovolj samonikel in osebno svojstven, temveč je šablonski, zato pogreša čitatelj v njem markantnih, plastičnih zvokov. Najboljša v tem pogledu je še pesem «Beda».

Prisrčnejši in čuvstvenejši je drugi oddelek z naslovom «Mati». V njem so verzi, ki zazvene s pristno neposrednostjo, kakor n. pr. besede, ki jih govori «Mati ljudem»:

O, da vam je to doumeti,
kako bi mogli živeti,
kako bi se mogli smejati,
kadar zaplaka mati? ...

V splošnem pa je tudi v tem oddelku Albreht premalo svojstveno izrazil. Kako se more modern poet posluževati takih kliširanih in banalnih rim kot so «očke — nočke», mi je docela nerazumljivo.

Tretji oddelek vsebuje «Koroška pisma». To je izrazno najkrepkejši ciklus. Trpko čuvstvo se odeva v preprosto besedo, včasih zazveni celo Bezručev ritem, kar pa pesmim ni na kvar. Albrehtova melodija ni izraz borbenega srca, temveč plaha tožba, pridržan jok, tiho svarilo:

Črna noč molči nad Zilo,
dneva ni še na vsej Dravi,
kraški kameni krvavi
v solnčno luč puhté svarilo.

V teh melodijah, mislim, je največ Albrehta-poeta.

Zbirka je idejno lepo zaokrožena: Večnost — Mati — Domovina, ali po cankarjevo povedano: Življenje — Mladost — Ljubezen. V umetniškem pogledu pa Ivan Albreht še ni razkril svojega obraza, zlasti ne v liriki; nekoliko izraziteje se je pokazal v prozi. Njegova prva zbirka pesmi «Slutnje» je po moji sodbi neposrednejša od «Prisluskovanja». —

Pri nas je jako razširjeno blodno naziranje, da ni nič lažjega na svetu nego pisati lirične pesmi. Potrebno je samo malo občutja, ki ga spraviš v gladke, zvenceče verze in te verze okinčaš z rimami — pa je pesem gotova. Kaj še! Pristna lirična pesem je nekaj tako velikega in usodnega, kakor najgloblja drama, največji roman. V nji so krči in potresi, perspektive, ki se odpirajo v večnost. Vsak verz razodetje, vsaka kitica akt velike drame. Ampak takih pristnih liričnih pesmi, pisanih za večnost, je v svetovni literaturi bore malo. V slovenski literaturi poznam jaz samo Prešernove «Sonete nesreče» in nekaj pesmi iz Župančičevih «Samogovorov». *Fran Albrecht.*

Dr. Klement Jug. Izdalo in založilo Dijaško društvo «Adrija» v Gorici. Natisnila Narodna tiskarna. 1926. Str. 156. Cena 10 L.

Kakor so Jugovi tovariši proslavili prvo obletnico njegove smrti z «Jugovim prosvetnim tečajem» v Krnu, tako so hoteli ob drugi obletnici pokazati naši javnosti vsaj obris njegove osebnosti in upajmo, da se jim polagoma posreči premagati vse ovire, ki so zakrivile, da se Jugova modroslovna, poljudno znanstvena in leposlovna dela do danes še niso mogla objaviti.

Doba Jugovega znanstvenega delovanja obsega le kratkih pet let, od njegove mature v letu 1919, do njegove nenadne smrti v Severni Triglavski steni leta 1924. Še to so bila seveda predvsem leta zbiranja in pripravljanja, iskanja in snovanja; zato Jug ni mogel še dovršiti kakega večjega lastnega